

Nr 322

Av herr Zetterberg m. fl., om översyn av kyrkomusikerstadgan.

I flera avseenden har den nu gällande kyrkomusikerstadgan varit värdefull för församlingarna. Genom kyrkomusikernas fyllnadstjänstgöring har också skolväsendet tillförts välbehövliga och skickliga krafter för musikundervisning. Genom den frivilliga musikundervisningen, körverksamheten m. m. har våra kyrkomusiker också tillfört det allmänna kulturlivet i många församlingar stora värden. Det bör i detta sammanhang erinras om att svensk kyrkomusik internationellt sett i dag står på ett mycket högt plan.

Emellertid har den stadga som reglerar den kyrkomusikaliska verksamheten med åren visat sig i vissa avseenden svårtillämpad. Här må först inledningsvis med några ord beröras vissa bestämmelser i kyrkomusikerstadgan.

För bedömande av om en organisttjänst skall kunna inrättas såsom ordinarie eller extraordinarie, för beräkning av det antal veckotimmar fyllnadstjänstgöring som skall kunna uttagas av en organist och för beräkning av lönen vid alla kyrkomusikertjänster måste möjlighet finnas att i timtal uppskatta omfattningen av de kyrkomusikaliska tjänsteåliggandena (prop. 199/1949, s. 16).

Regler för fastställandet av de kyrkomusikaliska tjänsteåliggandenas omfattning återfinnes i 23 § kyrkomusikerstadgan. Bestämmelserna, som återgår på ett förslag av 1941 års lärarlönesakkunniga, använder metoden att bygga grundsiffran på ett normalfall att låta konstaterbara avvikelser från detta inverka på visst närmare angivet sätt samt att i sista hand lämna domkapitlet möjlighet till avvägning inom en mycket begränsad marginal med hänsyn till fritt bedömda omständigheter. Normalfallet bestämmes av de bestämda tjänsteåligganden som åvilar organist resp. kantor enligt 10—12 och 20 §§ kyrkomusikerstadgan.

Det är domkapitlet som med tillämpning av de detaljerade reglerna för varje kyrkomusikertjänst bestämmer det antal veckotimmar som den med tjänsten förenade kyrkomusikaliska verksamheten skall anses motsvara. Veckotimtalet fastställs varje gång tjänsten blir ledig och omprövas där efter vart femte år, så länge innehavaren kvarstår på tjänsten. Omprövning kan ske även under löpande femårsperiod, om på grund av ändrad organisation väsentlig ändring i åliggandena inträder, varvid härigenom en ny femårsperiod inleds.

Grundsiffran bestämmes med ledning av en i lagrummet intagen tabell, *Bihang till riksdagens protokoll 1963. 4 saml. Nr 322—331*

som anger det normala veckotimtalet för de tre egentliga kyrkomusiker-tjänsterna med hänsyn till kyrkomusikerdistriktets (vanligen församlingens) folkmängd. Det härvid framkomna talet skall sedan ökas eller minskas enligt följande regler:

a) Förekommer aftonsång eller liknande gudstjänst 30—55 gånger årligen, ökas timtalet med 1, 56—80 gånger årligen med 2 och flera än 80 gånger årligen med 3.

b) För domkyrkoorganist ökas timtalet med 2 i stift med mindre än 150 kyrkomusikerdistrikt och med 3 i övriga stift.

c) Timtalet minskas med 1, om den årliga tjänstgöringen avser endast 20—40 högmässor eller därmed jämförliga gudstjänster, och med 2, om den avser mindre än 20 sådana gudstjänster.

d) Förekomma samma dag två eller flera högmässor, ökas timtalet för varje sådan gudstjänst utöver den första om gudstjänsten förekommer 10—15 gånger årligen med 1, 26—40 gånger årligen med 2, 41—55 gånger årligen med 3 och flera än 55 gånger årligen med 4.

e) Medför den ovan under d) omförmälda tjänstgöringen, att minst två kyrkokörer skola övas, ökas timtalet med 2.

f) Biträder kyrkomusikern vid annan gudstjänst än under d) sägs i annan gudstjänstlokal än den eller dem, dit hans tjänstgöring huvudsakligen är förlagd, 20—40 gånger årligen, ökas timtalet med 1, 41—55 gånger årligen med 2, 56—75 gånger årligen med 3 och flera än 75 gånger årligen med 4.

g) Är biträdande kyrkomusiker anställd, minskas för organisten eller kantorn timtalet med hänsyn till omfattningen av den biträdande kyrkomusikerns åligganden.

Härutöver skall gälla, att i kyrkomusikerdistrikt, där kyrkokör ej finnes eller där kyrkokörverksamheten är av ringa omfattning, en skäligen nedsättning av timtalet skall ske. Därvid bör beaktas, att arbetet med körrepetitioner o. d. lämpligen bör uppskattas till: i kyrkomusikerdistrikt med organisttjänst omkring 4 veckotimmar och i övriga distrikt omkring 2 veckotimmar, dock med de variationer beträffande timtalen, som kunna föranledas av distriktens storlek.

Slutligen äger domkapitlet öka eller minska det enligt ovan erhållna resultatet med en eller — där synnerliga skäl föreligger — med två enheter. Domkapitlet skall grunda denna slutliga avvägning på »de omständigheter som inverka på omfattningen av de med tjänsten förenade åliggandena».

Det för viss kyrkomusikertjänst fastställda veckotimtalet ligger sedan — som inledningsvis nämnts — till grund för bl. a. åläggandet av fyllnadstjänstgöring för organist enligt 13—17 §§ kyrkomusikerstadgan och beräkning av lönen enligt 5 § avlöningsreglementet för kyrkomusiker.

Av stadgans bestämmelser framgår tydligt att den avgörande faktorn vid beräkning av veckotimtiden för en kyrkomusiker blir befolkningstalet, m. a. o. ju större folkmängd församlingen har desto större veckotimtal. Detta i sin tur bygger på en förmodad fast relation mellan befolkningstal och frekvens av kyrkliga förrättningar, där kyrkomusiker medverkar. Denna förmodan blir i många fall, särskilt i storstäderna, oriktig. I t. ex. Stock-

holm, där begravningsväsendet i huvudsak är en den borgerliga kommunens angelägenhet, förrättas — i förhållande till det totala antalet jordfästningar — endast ett mycket ringa antal sådana i församlingskyrkan. Det övervägande antalet jordfästningar förrättas där i krematorium under medverkan av kommunalt avlönad musiker. Att så generellt som stadgan förutsätter ansluta veckotimtalet till folkmängdssiffran i de större städerna synes även vara felaktigt såvitt angår andra kyrkliga förrättningar såsom dop och vigslar. Å andra sidan må framhållas att församlingar med ringa befolkningstal ofta har en omfattande kyrkomusikalisk verksamhet, varpå många exempel finnes. Det ter sig rimligt att erforderlig timtid ställes till dylik verksamhets förfogande, något som icke låter sig göra inom kyrkomusikerstadgans snäva ram. Över huvud taget synes det rimligt att den beräknade veckotimtiden bringas i så nära anslutning som möjligt till den faktiska veckotimtiden.

Det vore också önskvärt att före fastställandet av veckotimtalet, åtminstone i vissa fall, förhandlingar kunde äga rum mellan kyrkomusikernas fackliga organisation och de löneutbetalande organen och att en eventuell överenskommelse dem emellan kunde få en vägledande betydelse vid domkapitlets behandling av ärendet.

Av det anförda framgår att kyrkomusikerstadgan, som nu varit i tillämpning under en relativt lång tid, visat sig vara i behov av en översyn. En överarbetning av stadgan skulle sikta till att göra stadgans bestämmelser mera anpassbara till de faktiska förhållandena och till att förenkla de nu mycket komplicerade reglerna.

Vi hemställer därför,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en översyn av nu gällande kyrkomusikerstadga.

Stockholm i januari 1963

Ake Zetterberg

David Svenungsson

Ernst V. Staxäng

Carl Eric Hedin

Gunnar Gustafsson

Lisa Johansson
